

Niels Matthiasen: Efter de bemærkninger, der er faldet fra indenrigsministeren og fru Else-Merete Ross, kan der næppe tilføres mange nye synspunkter i diskussionen i dag, så meget mindre som vi i et folketingsudvalg vel skal se nærmere på tingene, ikke mindst på de ordninger, der findes i andre NATO-lande, og vel først og fremmest på de erfaringer, andre NATO-lande har gjort. Jeg skal derfor indskrænke mig til en enkelt principiel bemærkning, nemlig den, at der skal ikke være nogen tvivl om, at værnepligtige, der ud fra en moralsk overbevisning ikke ønsker at forrette militærtjeneste, skal kunne fritages herfor, men at det er lige så klart, at vi fra socialdemokratiets side fastholder, at de muligheder, der findes for fritagelse for militærtjeneste, ikke må friste nogen til misbrug eller friste dem til at vælge civilt arbejde fremfor den militære tjeneste, hvorved de kan opnå en fortrinstillig i sammenligning med de værnepligtige, der påtager sig det sure job, som en ensformig, men nødvendig militærtjeneste må være.

Med disse bemærkninger skal jeg sige, at socialdemokratiet står ganske åben for diskussion om spørgsmålene, og vi kan tilgive vor medvirken i et udvalgsarbejde.

Kristen Østergaard: Ved gennemlæsningen af lovforslaget her faldt også jeg over den passus i bemærkningerne, hvor der henvises til regeringens forslag til ændring o. s. v., og jeg fik nærmest den opfattelse, at det måske var et lovforslag, som indenrigsministeren havde foretaget det grundlæggende arbejde med og derefter udlånt til fru Else-Merete Ross, hvorved der på sin vis var givet det et slags grønt lys; men efter det, indenrigsministeren nu har fremført, er jeg klar over, at det ikke er tilfældet.

Det lovforslag, fru Else-Merete Ross her har fremsat på de radikales vegne, har en betydelig lighed med det lovforslag om samme forhold, som 2 år i træk blev fremsat af SF. Men de radikales lovforslag indeholder bestemmelser i nogle af paragrafferne, som bevirker, at det kommer til at virke anderledes i praksis end socialistisk folkepartis lovforslag — hvis det skulle blive gennemført, må jeg nok hellere tilføje.

Der er f. eks. i lovforslaget i modsætning til SF-lovforslaget ikke taget afstand fra,

at de civile værnepligtige kan anvendes i civilforsvaret. Vi er alle enige om, at vi skal respektere og tage hensyn til, at der findes unge, der af samvittighedsgrunde, eventuelt religiøse grunde, ikke under nogen form vil have med militærvæsenet at gøre; men jeg er af den opfattelse, at det at udstrække det til også at omfatte politisk overbevisning må være tvivlsomt.

Når det er indrømmet, synes det en naturlig ting, at de aftjener deres værnepligt i civilforsvaret, hvis hovedopgave dog er at læge de sår, som krigen eventuelt slår. Jeg vil endda gerne være med til — hvis der er en udvej dér — at begrænse det til, at de kun skal tjene i de områder inden for civilforsvaret, som direkte har med sanitets-tjeneste eller direkte sygetjeneste at gøre, hvis det er muligt med en sådan sondring. Men dette forhold og flere andre ved lovforslaget kan vi se nærmere på i udvalget.

Jeg er egentlig enig med forslagsstillerne i, at lejrene både i Gribskov og Kompedal bør nedlægges. De er forbiøstret dyre i drift og administration, og nytten af det arbejde, der udføres, kan der nok sættes adskillige spørgsmålstegn ved. Men det er også min opfattelse, at det i flere år har knebet med at finde ordentlige arbejdsopgaver inden for en rimelig cirkel fra lejrene, og jeg har derfor al mulig sympati for tanken om at finde frem til en sådan ordning for de civile værnepligtige, at deres arbejdskraft kan udnyttes på en bedre måde — for min skyld måtte det også gerne være til større tilfredshed for dem selv. Men det er vel nok et spørgsmål, om det er praktisk muligt. Vi må også have for øje de problemer, der kan opstå, når de civile værnepligtige spredes ud over et så stort antal arbejdspladser, som der er foreslået. Det gælder især problemet med disciplinen; vi har jo ikke ligefrem den opfattelse, at de unge mennesker, der vælger den civile arbejdstjeneste, er dem, det er lettest sådan at komme af sted med.

Endelig er der også det forhold at tage med i den samlede vurdering, at vi har en værnepligt i Danmark, der betyder et større eller mindre afbræk i den sædvanlige livsrytme, afbræk i familiforhold eller i uddannelsesplaner; for de fleste betyder den en ubehagelig forstyrrelse i den vante tilværelse. Det er altså en pligt, og derfor skal vi have for øje, at der under ingen omstæn-